MAHARASHTRA POLLUTION CONTROL BOARD

Phone No. 24010437 / 24020781
Visit us at : http://mpcb.gov.in
Email : jdwaterdivision@mpcb.gov.in

Kalptaru Point 2nd floor,
Sion Matunga Scheme Road
No. 8, Infant of Sion Cercal,
Sion (E), Mumbai – 400 022.

"Your Service is our Duty"

No./MPCB/JD(WPC)/ENV/PH/B- 240709-FTS-0058 Date: 09/07/2024

To,
Ministry of Environment,
Forests & Climate Change Indira Paryavaran Bhavan,
Jor Bagh Road, New Delhi-110 003.

Sub: Environmental Clearance - Proceedings of Public Hearing in respect of Proposed Bhatadi Expansion OCP (Chandrapur Area, WCL) for increase in production capacity from 1.465 MTPA to 2.0 MTPA and increase in ML area from 847.37 ha to 1423.75 ha, at village Bhatadi, Tal. Dist. Chandrapur. Proposed by M/s. Western Coalfields Limited, Chandrapur, Maharashtra.

Ref: Sub-Regional Chandrapur submitted proceeding vide letter dt-10.06.2024, received on 05.07.2024.

....

Sir,

The Public Hearing for Proposed Bhatadi Expansion OCP (Chandrapur Area, WCL) for increase in production capacity from 1.465 MTPA to 2.0 MTPA and increase in ML area from 847.37 ha to 1423.75 ha, at village Bhatadi, Tal. Dist. Chandrapur. Proposed by M/s. Western Coalfields Limited, Chandrapur, Maharashtra.

Environmental public hearing conducted on dtd. 26.04.2024, Time-11.00 A.M. At the project site, Village Bhatadi, Tal. Dist. Chandrapur, Maharashtra. The minutes of the public hearing approved and duly signed by the Public hearing panel along with the proceedings are enclosed.

a. Minutes of public hearing duly signed by the Chairman of public hearing panel in (English)
b. Copy of Office Order
c. Video DVD and Photograph of Public Hearing.
d. List of participants.
e. Newspaper Notices for Environmental Public Hearing in English & Marathi.

This is submitted for further necessary action please.

Yours Sincerely,

Dr.J.B.Sangewar
Joint Director (WPC)

Encl: As above
Copy submitted for Information to:
The Member Secretary, MPCB, Mumbai.
Copy for information & necessary action to:
1) The Regional Officer, MPCB, Chandrapur
2) The Sub Regional Office, MPCB, Chandrapur
3) EIC, M.P. C. Board, Mumbai - For information & display of Minutes on website.
Copy to the applicant of the project:
M/s. Western Coalfields Limited, Chandrapur, Maharashtra.

मे. वेस्टर्न कोलफिल्ड लि., चंद्रपूर क्षेत्र., यांच्या प्रस्तावित भटाडी विस्तारीत खुली खाण (चंद्रपूर क्षेत्र, वे.को.लि.) उत्पादन क्षमता १.४६५ दशलक्ष टन प्रतिवर्ष वरुन २.० दशलक्ष टन प्रतिवर्ष पर्यंत विस्तार भूमिक्षेत्र – ८४७.३७ हेक्टर ते १४२३.७५ हेक्टर पर्यंत विस्तार, गाव भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर प्रकल्पाच्या प्रस्तावाबाबत पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी बाबतचे इतिवृतांत -

---

दिनांक	:	२६/०४/२०२४
वेळ	:	सकाळी ११:३० वाजता
स्थळ	:	प्रकल्प स्थळ, भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर.

प्रस्तावना:-

मे. वेस्टर्न कोलफिल्ड लि., चंद्रपूर क्षेत्र., यांच्या प्रस्तावित भटाडी विस्तारीत खुली खाण (चंद्रपूर क्षेत्र, वे.को.लि.) उत्पादन क्षमता १.४६५ दशलक्ष टन प्रतिवर्ष वरुन २.० दशलक्ष टन प्रतिवर्ष पर्यंत विस्तार भूमिक्षेत्र – ८४७.३७ हेक्टर ते १४२३.७५ हेक्टर पर्यंत विस्तार, गाव भटाळी, ता. जि. चंद्रपूर प्रकल्पाच्या प्रस्तावाबाबत प्रकल्प प्रवर्तकांनी पर्यावरण अनुमती (Environment Clearance) प्राप्त करण्यासाठी आवश्यक असलेला प्रकल्प स्थानाच्या परिघातील १०.० कि.मी. परिघातील पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल (EIA) तयार करण्यासाठी भारत सरकारच्या पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी टीओआर (TOR) ला दिनांक ०२ जून, २०२१ रोजी मान्यता दिलेली आहे.

पर्यावरण आघात मुल्यांकन अधिसूचना, २००६ नुसार प्रकल्प स्थानाच्या १० कि.मी. परिघातील पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवालासोबत पर्यावरण जाहिर जनसुनावणी आयोजित करणे व त्यात प्रकल्पग्रस्त, स्थानिक लोक यांनी प्रस्तावित प्रकल्पाविषयी उपस्थित केलेले पर्यावरणीय मुद्दे अंतिम पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवालात समाविष्ट करण्याचे निर्देश दिले. तसेच सदरहू प्रकल्प हा संवर्ग ए-१ (अ) मध्ये मोडत असून पर्यावरण अनुमती ही पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांच्याकडून प्राप्त करणे आवश्यक आहे.

मे. वेस्टर्न कोलफिल्ड लि., चंद्रपूर क्षेत्र, ता. जि. चंद्रपूर, महाराष्ट्र यांनी पर्यावरणविषयक जनसुनावणी आयोजित करण्यासाठी महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाकडे दिनांक २९/०१/२०२४ अर्ज सादर केला. म.प्र.नि.मंडळ चंद्रपूर व जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर यांच्या समन्वयाने जिल्हाधिकारी चंद्रपूर, महाराष्ट्र राज्य यांनी दिनांक २६ एप्रिल, २०२४ रोजी सकाळी ११:०० वाजता प्रत्यक्ष (physical) आणि पर्यावरणविषयक जनसुनावणी प्रकल्प स्थानावर आयोजित करण्यास मान्यता दिली. त्याचप्रमाणे सदरहू जनसुनावणी ऑनलाईन घेण्याचीही सूचना केली.

पर्यावरण आघात मुल्यांकन अधिसूचना, २००६ नुसार पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी बैठकीच्या ३० दिवस अगोदर जाहिर जनसुनावणीची सूचना एक स्थानिक वृत्तपत्रात स्थानिक भाषेत व एक राष्ट्रीय वृत्तपत्रात इंग्रजीमध्ये प्रकाशित करणे बंधनकारक असल्याने उप प्रादेशिक कार्यालय, म.प्र.नि.मंडळ चंद्रपूर यांनी स्थानिक वृत्तपत्र लोकमत, नागपूर एडिशन यात मराठीत व राष्ट्रीय वृत्तपत्र टाइम्स ऑफ इंडिया, नागपूर यात इंग्रजीत दिनांक २३/०३/२०२४ रोजी जाहिर सूचना प्रकाशित केलेली होती. त्यात ऑनलाईन जनसुनावणीसाठीचा बैठक नंबर व बैठक पासवर्ड उपलब्ध करण्यात आलेला होता. त्यात नियोजित प्रकल्पामुळे परिसरातील रहिवाशी,

पर्यावरणविषयक कार्यरत संस्था, सदर प्रकल्पामुळे विस्थापित होणारे रहिवाशी किंवा सदर प्रकल्पामुळे अन्य प्रकारे प्रभावित होणारे रहिवाशी यांना सदर प्रकल्पाविषयी पर्यावरणविषयक, विचार, टीकाटिप्पणी, सूचना किंवा आक्षेप जाहिरात प्रसिध्द झाल्यापासून जनसुनावणीच्या तारखेपर्यंत स्थानिक चंद्रपूर कार्यालयात लेखी वा ईमेलव्दारे सादर करण्याचे आवाहन करण्यात आलेले होते.

या प्रकल्पाबाबत तयार करण्यात आलेला प्रारुप पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल व कार्यकारी सारांश अहवाल इंग्रजी व मराठीत खालील अधिसूचित कार्यालयात नागरिकांच्या अवलोकनार्थ व माहितीसाठी उपलब्ध करुन देण्यात आलेला होता:-

१. पर्यावरण विभाग, १५ वा मजला, नवीन प्रशासकिय भवन, महाराष्ट्र शासन मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
२. सह-संचालक (जल प्रदूषण नियंत्रण), महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, कल्पतरु पाईंट, २ रा व ४ था माळा, सिनेप्लानेट सिनेमा समोर, सायन सर्कल जवळ (पु) मुंबई - ४०० ०२२
३. प्रादेशिक कार्यालय, नवीन सचिवालय बिल्डींग, वने, पर्यावरण व वातावरण बदल मंत्रालय, VCA समोर, सिव्हिल लाईन्स, नागपूर.
४. प्रादेशिक कार्यालय/ उप-प्रादेशिक कार्यालय, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, उद्योग भवन, पहिला माळा, रेल्वे स्टेशन रोड, चंद्रपूर.
५. जिल्हाधिकारी कार्यालय, चंद्रपूर.
६. जिल्हा परिषद, चंद्रपूर.
७. जिल्हा उद्योग केंद्र, चंद्रपूर.
८. उप-विभागीय कार्यालय, चंद्रपूर, जि. चंद्रपूर.
९. तहसिल कार्यालय, चंद्रपूर, जि. चंद्रपूर.
१०. महानगरपालिका कार्यालय, चंद्रपूर, जि. चंद्रपूर.
११. ग्राम पंचायत कार्यालय, पायली भटाळी, ता. जि. चंद्रपूर.
१२. ग्राम पंचायत कार्यालय, पद्मापूर,, ता. जि. चंद्रपूर.
१३. ग्राम पंचायत कार्यालय, विचोडा, ता. जि. चंद्रपूर.
१४. ग्राम पंचायत कार्यालय, छोटा नागपूर, ता. जि. चंद्रपूर.
१५. ग्राम पंचायत कार्यालय, तीरवंजा मोकासा, ता. जि. चंद्रपूर.
१६. महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाचे संकेतस्थळ:- www.mpcb.gov.in

वरिल अनुक्रमांक ०५ ते १६ वर नमुद अधिसुचित शासनाच्या विभागांनादेखील त्यांनी त्यांच्या स्तरावर सदरहू पर्यावरणविषयक जनसुनावणीबाबत व्यापक प्रसिध्दी देण्याबाबत कळविण्यात आलेले होते. अशा प्रकारे जाहिर जनसुनावणीबाबत अधिसुचनेमध्ये नमुद केलेल्या पध्दतीचा अवलंब करुन व्यापक स्वरुपात प्रसिध्दी देण्यात आली, जेणेकरुन प्रकल्पबाधित किंवा संबंधित व्यक्तींना त्यांचे विचार, टीकाटिप्पणी, सूचना वा आक्षेप संबंधित विभागास नोंदविणे सोईचे होईल.

पर्यावरण आघात मुल्यांकन अधिसूचनेनुसार सदरहू जनसुनावणी ही प्रकल्पा स्थानावर आयोजित करण्यात आलेली होती.

पर्यावरण, वने व हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांच्या दिनांक १४ सप्टेंबर, २००६ च्या पर्यावरण आघात मुल्यांकन अधिसूचनेनुसार सदस्य सचिव, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, मुंबई यांनी कार्यालयीन आदेश ई-१३०/२०२४ व्दारा पत्र क्रं. बीओ/जेडी

(ड्बल्युपीसी) पीएच/बी-२४०४०४-एफटीएस-००८१ दिनांक ०४/०४/२०२४ अन्वये खालीलप्रमाणे पर्यावरण विषयक जाहिर जनसुनावणी समिती गठित केली:-

१) जिल्हादंडाधिकारी, चंद्रपूर किंवा त्यांचे प्रतिनिधी (अपर जिल्हादंडाधिकारी यांच्यापेक्षा कमी दर्जाचा नसावा)	-	**अध्यक्ष**
२) महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ,मुंबई यांचे प्रतिनिधी - प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, चंद्रपूर	-	**सदस्य**
३) उप प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, चंद्रपूर.	-	**समन्वयक**

या कार्यालयास उपरोक्त प्रकल्पाबाबत ०७ सूचना, तक्रारी, निवेदने, आक्षेप प्राप्त झालेले असून संबंधित व्यक्ती/संस्था यांना जनसुनावणीस उपस्थित राहून त्यांच्या सूचना सूचना, तक्रारी, निवेदने, आक्षेप उपस्थित करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत.

जनसुनावणी दरम्यान उपस्थितांचे हजेरीपट तसेच महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने सदर जाहिर जनसुनावणी घेण्यासाठी गठित केलेल्या समितीचा आदेश सहपत्र-२ प्रमाणे सोबत जोडलेले आहेत.

जनसुनावणीचे इतिवृत्त:-

जनसुनावणीच्या सुरवातीस श्री. उमाशंकर भादुले, उप-प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, चंद्रपूर तथा समन्वयक, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती तथा अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी, चंद्रपूर, प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ. चंद्रपूर तथा सदस्य, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती, प्रकल्पाचे अधिकारी, पत्रकार, पर्यावरण क्षेत्रातील कार्यरत विविध संस्था व मोठ्या संख्येने उपस्थित स्थानिक यांचे स्वागत करुन जनसुनावणीच्या कार्यपध्दतीबद्दल माहिती दिली. त्यांनी उपस्थितांना प्रस्तावित प्रकल्पाविषयी काही पर्यावरणविषयक सूचना, विचार, आक्षेप उपस्थित करण्याचे आवाहन केले. त्यांनी सांगितले की सदरहू जनसुनावणी ही स्थानिक, प्रकल्पग्रस्त यांच्यासाठीच आयोजित करण्यात आलेली असून, जेणेकरून पर्यावरणविषयक प्रश्न, शंका यांचे निरसन होईल.

समन्वयक यांनी सांगितले की सदरहू समिती ही उपस्थितांचे प्रस्तावित प्रकल्पाविषयीचे पर्यावरणविषयक शंका, टिकाटिप्पणी, सूचना वा आक्षेप नोंदविण्यासाठी असून सदरहू समितीस प्रकल्पास मंजूरी देणे, नाकारणे वा शिफारस करण्याचा अधिकार नाही. बैठकीत उपस्थितांनी प्रस्तावित प्रकल्पाविषयी पर्यावरणविषयक शंका, टिकाटिप्पणी, सूचना वा आक्षेपांची नोंद घेण्यात येऊन त्याचे इतिवृत्त मराठी व इंग्रजीत तयार करण्यात येऊन ते अंतिम पर्यावरण आघात मुल्यांकन अहवाल, प्राप्त झालेल्या लेखी सूचना यांच्यासह अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांच्या संमतीने मुख्यालय, म.प्र.नि.मंडळ ह्याच्या तर्फे पर्यावरण, वने व

हवामान बदल मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली यांना सादर करण्यात येते. तेथील तज्ज्ञ समिती त्याबाबत पुढील निर्णय घेते.

त्यांनी सांगितले की अधिसूचनेतील तरतुदींनुसार सदरहू बैठकीचे छायाचित्रिकरण व व्हिडीओ शुटींग करण्यात येत असून सादरीकरणानंतर उपस्थितांना आपले प्रश्न, सूचना, विचार, आक्षेप शांतपणे मांडावेत. त्यास प्रकल्पाचे पर्यावरण सल्लागार किंवा प्रकल्प प्रवर्तक उत्तर देतील. प्रश्न विचारताना प्रथम आपले संपूर्ण नांव व गाव सांगण्यात यावे.

समन्वयक यांनी अध्यक्षांच्या परवानगीने प्रकल्पाच्या पर्यावरण सल्लागार यांना प्रस्तावित प्रकल्पाचे पर्यावरण व्यवस्थापन योजनेबाबत (Environment Management Plan) सादरीकरण करण्याची सूचना केली.

प्रकल्प अधिकारी यांनी प्रकल्प व पर्यावरण व्यवस्थापन योजनेबाबत (Environment Management Plan) सादरीकरण मराठी भाषेत केले. सादरीकरणात प्रामुख्याने खालील बाबी स्पष्ट करण्यात आल्याः-

- प्रकल्पाबाबतची सविस्तर माहिती
- प्रकल्पाचे क्षेत्रफळ, अक्षांश-रेखांश,नकाशा, बुडित क्षेत्र, लाभक्षेत्र, वन क्षेत्र,प्रकल्पाचे वैशिष्ट्ये,प्रकल्पाचे महत्व, परिणाम, जमीन वापर, भूकंप स्थिरता,
- प्रकल्पाचा उद्देश, सामाजिक स्थिती, रोजगाराची संधी, शेतक-यांच्या प्रकल्पामुळे होणारा विकास,
- प्रकल्पाचे विश्लेषण, सारांश, निष्कर्ष
- सामाजिक व आर्थिक स्थितीचे विश्लेषण
- हवा, पाणी, जमीन, ध्वनी, विस्थापन इ.बाबतची माहिती,
- नियोजित प्रकल्पामुळे हवा,पाणी,विस्थापन,जैवविविधता यावर होणारे परिणाम व व्यवस्थापन
- प्रकल्प कार्यान्वित झाल्यानंतर केले जाणारे पर्यावरण व्यवस्थापन याबाबतची माहिती
- इतर पर्यावरण व्यवस्थापन विषयीची माहिती

आयोजक यांनी उपस्थितांना त्यांचे प्रस्तावित विस्तारिकरण प्रकल्पाविषयी काही विचार, टीकाटिप्पणी, सूचना किंवा आक्षेप असल्यास त्या नोंदविण्याचे आवाहन केले. सदरहू जनसुनावणी ही पर्यावरणविषयक असल्याने पर्यावरणविषयकच प्रश्न उपस्थित करण्याची व सूचना, आक्षेप नोंदविताना प्रथम आपले संपूर्ण नांव व गाव सांगण्याची सूचना केली.

<u>जनसुनावणी दरम्यान चर्चेतील प्रश्न, टीकाटिप्पणी, आक्षेप, सूचना तसेच प्रकल्प प्रवर्तक/पर्यावरण सल्लागार/ पर्यावरणविषयक जनसुनावणी समिती यांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने खालीलप्रमाणे आहेत:-</u>

१) **<u>श्री. राजेश बेले, संजीवनी पर्यावरण सामाजिक संस्था, ता. जि. चंद्रपूर:-</u>**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	जनसुनावणीबाबत कोणतीही माहिती देण्यात आली नाही. सभेच्या ठिकाणासाठी कोणतीही चिन्हे आणि	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, जनसुनावणीचे ठिकाण महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने

	दिशानिर्देश प्रदर्शित केले नाहीत. खाणीतील गाळ आणि ओबीमुळे इरई नदी जुन्या काळाच्या तुलनेत अरुंद झाली आहे. परिसरात वन्य प्राण्यांचा प्रश्न आहे. अहवालात वन्य प्राण्यांचा तपशील नमूद केलेला नाही. किती झाडे तोडायची याचे वर्णन अहवालात नाही. सीएसआर निधी गावकऱ्यांच्या विकासासाठी वापरला जात नसून इतरत्र वापरला जातो. खाणीतून ओव्हरबोडन नदीत जाते, जिल्हाधिकाऱ्यांची कारवाई नाही. सादरीकरणात दिलेले फोटो खोटे आहेत. तिरवंजा गावातील तलावातील पाण्याची चाचणी झाली नाही. कोळसा खाणकामाला विरोध नाही, प्रकल्पाला विरोध नाही तर धोरणाला विरोध आहे. माझा प्रकल्पाला नव्हे तर पर्यावरण जनसुनावणीला विरोध आहे.	वृत्तपत्रांतून आणि संबंधित ग्रामपंचायतींना प्रसारित करून आधीच सूचित केले होते. खाणीचे सध्याचे काम इरई नदीपासून ३०० मीटरपेक्षा जास्त अंतरावर आहे. गाळ उपसण्यासाठी कॅच ड्रेन आणि हार नाले उपलब्ध करून खबरदारीच्या उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत. जेव्हा जेव्हा जिल्हा/राज्य प्रशासनाकडून विनंती केली जाते, तेव्हा WCL ने नदीच्या स्वच्छतेसाठी आणि पुनरुज्जीवनासाठी योगदान दिले आहे. WCL ने २०१५-१६ ते २०१७-१८ या कालावधीत इरई नदीच्या स्वच्छतेसाठी महाराष्ट्र शासनाला रु.५.४१ कोटींचे योगदान दिले. वन्यजीवांसंबंधी माहिती आधीच कार्यकारी सारांश मध्ये मुद्दा क्रमांक ३.६.२ प्राणी विविधता अंतर्गत दिलेली आहे. "ताडोबा राष्ट्रीय वनामुळे प्रकल्पाच्या बफर झोनमध्ये, प्रकल्पात चांगली जीवजंतू विविधता आहे". पुढे EIA अहवालात, परिसरातील वनस्पती आणि प्राण्यांचे तपशीलवार वर्णन दिले आहे. प्रकल्पात केवळ ०.२० हेक्टर वनजमीन आहे. वनविभागाकडून वृक्षगणनेनंतर, किती झाडे तोडली जातील याची माहिती डीएफओ, महाराष्ट्र वन विभागाकडून प्रकल्प प्रवर्तकाला दिली जाईल. विस्तार प्रकल्पामध्ये समाविष्ट असलेली बहुतांश जमीन ही भाडेकराराची आहे. ग्रामपंचायतींकडून मिळालेल्या आवश्यकतेनुसार आणि आमदार/खासदारांसारख्या प्रतिनिधींकडून आणि राज्य सरकारच्या सूचनांनुसार सीएसआर निधीचे वाटप विविध गावांमध्ये केले जाते. जास्तीत जास्त गावांना सीएसआर निधी दिला जावा यासाठी प्रयत्न केले जातात. खाणीचा सध्याचा ओबी डंप इरई नदीपासून ३०० मीटरपेक्षा जास्त अंतरावर आहे. पुढील कार्य केवळ लागू नियम आणि नियमांनुसारच केले जाईल. सादरीकरणामधील बहुतांश फोटो ही तारीख आणि टाइम स्टॅम्पसह जिओटॅग केलेली छायाचित्रे आहेत. गाळ उपसल्यानंतर खाणीतून सोडलेले पाणी तिरवंजा मोकासा गावातील तलावात गावकऱ्यांच्या गरजेनुसार

		सोडले जाते. गाळ काढल्यानंतर खाणीतून सोडलेल्या पाण्याची मूलभूत बाबींसाठी चाचणी केली जाते.

२) श्री. भास्कर ताजने, शिवसेना (उद्धव बाळासाहेब ठाकरे), ता. भद्रावती, जि. चंद्रपूर:-

अ. क्रं.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	सादरीकरणामध्ये दाखविलेल्या तलावामध्ये गेले ४ महिने पाणी सोडलेच नाही. तसेच येथे दाखविण्यात आलेल्या गावांच्या यादीमध्ये चंद्रपूरचे नाव नाही. भटाडी खाणीचा २ टक्के CSR निधी हा चंद्रपूर येथील एपीजे अब्दुल कलाम उद्यानाला दिलेला असल्याचे येथे सांगण्यात आले. माझा प्रश्न आहे की, खाणीचे प्रदूषणाचा परिणाम लगतच्या गावांवर होतो आणि खाण व्यवस्थापनाने चंद्रपूर येथील उद्यानाच्या विकासासाठी CSR निधी कसा दिला? वेकोलिच्या अधिकाऱ्यांनी तिरवंजा व इतर गावांना किती CSR निधी उपलब्ध करून दिला याची माहिती द्यावी. तसेच मागील ३० वर्षांपासून खाणीकडे येणाऱ्या रस्त्यावरून कोळशाची वाहतूक करण्यात येत होती. त्या रस्त्याची किती वेळा दुरूस्ती करण्यात आली याची माहिती देखील येथे देण्यात यावी. जिल्हा परिषदेने निधीच्या अभावी त्या रस्त्याची दुरूस्ती केलेली नाही. याबाबत वेळोवेळी बैठका घेण्यात आल्या होत्या. तसेच या रस्त्यावरून कोळशाच्या वाहतूकीमुळे उडणाऱ्या धुळीमुळे रस्त्यालगत असणाऱ्या शेतीचे मोठ्या प्रमाणात नूकसान झाले आहे. त्यांना वेकोलिने किती नूकसान भरपाई दिली याची माहिती देखील येथे देण्यात यावी. कावेरी कंपनीचे डंपींग येथे रस्त्यावर टाकलेले असून त्यामुळे भटाडी ते चिंचोली रस्ता बंद करण्यात आला आहे. ती जमीन वेकोलिने घेतली आहे काय? जर रस्ता वेकोलिच्या अधिकारक्षेत्रात नसेल तर रस्त्यावर अधिभार ढिगारे टाकण्याचा अधिकारी तुम्हाला कोण दिला? गावालगत टाकण्यात आलेल्या अधिभार ढिगाऱ्यामुळे गावात डस्टचा प्रादुर्भाव दिसून येतो त्याची जबाबदारी कोण घेणार आहे? तसेच वेकोलिने खाणीलगत असणाऱ्या गावांमध्ये किती झाडे लावली? येथे सांगण्यात आले की पाणी फवारणी करण्यात येते. मागील ६ महिन्यांपासून तिरवंजा गावाकडे जाणाऱ्या रस्त्याची	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, सध्या तलावात पुरेसा पाणीसाठा असून गावकरी दैनंदिन गरजेसाठी पाण्याचा वापर करत आहेत. उन्हाळ्यात, खाणीतील पाण्याची पातळी कमी असते, खाणीचे पाणी तलावात सोडण्यासाठी पंपिंग पुरेसे नसते. पाण्याची पातळी वाढताच तलावात पाणी सोडले जाईल. ग्रामपंचायतींकडून मिळालेल्या आवश्यकतेनुसार आणि आमदार/खासदारांसारख्या प्रतिनिधींकडून आणि राज्य सरकारच्या सूचनांनुसार सीएसआर निधीचे वाटप विविध गावांमध्ये केले जाते. जास्तीत जास्त गावांना सीएसआर निधी दिला जावा यासाठी प्रयत्न केले जातात. रस्त्याचा काही भाग, सुमारे ३०० मीटर पूर्वीच कॉंक्रिटीकरण करण्यात आले होते आणि WCL कडून वेळोवेळी रस्त्याची दुरुस्ती करण्यात आली आहे. आता पाइप कन्व्हेयर सुरू झाल्याने कोळशाची रस्ते वाहतूक पूर्णपणे बंद झाली आहे. सध्या या रस्त्याचा कोळसा वाहतुकीसाठी वापर होत नसला तरी धुळीचे उत्सर्जन रोखण्यासाठी या रस्त्यावर पाणी शिंपडले जात आहे. काम अखंड सुरू राहील. ओबी डंपच्या आजूबाजूला गार्लंड ड्रेनची व्यवस्था करण्यात आली आहे आणि पावसाळ्यात लगतच्या भागात गाळ साचू नये म्हणून नाल्याची साफसफाई केली जाते. गाळ साचू नये म्हणून गार्लंड ड्रेनची व्यवस्था करण्यात आली असून पावसाळ्यापूर्वी ती साफ केली जातात. खाणीत आणि खाणीच्या परिघात वृक्षारोपण करण्यात आले आहे. वन्यजीव संघर्ष वाढण्याची शक्यता दाखवून गावाच्या परिसरात व परिसरात वृक्षारोपणाच्या

	दुरावस्था झालेली आहे. तेथून दुचाकीसुद्धा जाऊ शकत नाही. मा. जिल्हाधिकारी यांचेकडे बरेच वेळा आमच्या ग्रामपंचायतीच्या लोकांनी निवेदने दिली त्यावेळी तुम्ही वेकोलिला रस्ता बनविण्याचे आदेश दिले. वेकोलिचे म्हणणे आहे की तो रस्ता जिल्हा परिषदेने बनवावा. या रस्त्यावर वेकोलिची वाहतूक होत असताना रस्ता वेकोलिनेच बनवायला हवा.तसेच रस्त्यालगत वृक्षारोपण देखील करावे. गावाच्या बाहेरून रस्ता वळवायला हवा होता.	प्रस्तावाला यापूर्वी विरोध करण्यात आला आहे. मात्र, पावसाळ्यात डब्ल्यूसीएलकडून गावांमध्ये रोपांचे वाटप करण्यात आले आहे. पाईप कन्व्हेयर कार्यान्वित करण्यात आले असून ट्रकमधून कोळसा वाहतूक बंद करण्यात आली आहे. CSTPS ला संपूर्ण कोळशाची वाहतूक फक्त पाईप कन्व्हेयर मोडद्वारे केली जात आहे.

३) **<u>श्री. शिवा येरगुडे, तिरवंजा मोकासा, ता. जि. चंद्रपूर:-</u>**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	संबंधित रस्ता वेकोलि व महाजेन्को यांनी बांधावा असे आदेश मा. जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर यांनी दिले होते. मात्र एक वर्षाच्या कालावधी उलटून देखील अद्यापही याबाबत कोणतीच कारवाई करण्यात आलेली नाही. यासाठी वेकोलि ने लेखी आश्वासन द्यावे. तसेच वेकोलिने तयार केलेल्या तलावाचे दुरूस्तीचे काम करण्यात यावे जेणेकरून स्थानिकांना त्याचा फायदा होईल.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, सीएसटीपीएसला कोळशाची वाहतूक सीएसटीपीएस चंद्रपूरकडून करण्यात आली. माननीय जिल्हाधिकाऱ्यांनी सीएसटीपीएस आणि डब्ल्यूसीएलला या प्रकरणाची चौकशी करण्याचे निर्देश दिले होते. त्यानंतर WCL द्वारे ३०० मीटर लांबीचा काँक्रीट रस्ता बांधण्यात आला आणि तिरवंजा मोकासा गावात उर्वरित खराब झालेल्या रस्त्यांची दुरुस्ती ३ महिन्यांत केली जाईल.

४) **<u>श्री. मिलींद पंढरी कातकर, रा. तिरवंजा मोकासा, ता. जि. चंद्रपूर:-</u>**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	वेकोलिने आमच्या क्षेत्रातील ७५टक्के जमीन संपादित केलेली आहे व ऊर्वरित २५ टक्के जमीन अधिग्रहीत केलेली नाही. ब्लास्टींगमुळे आमच्या विहीरी खचलेल्या आहेत. तसेच वन्य प्राण्यांमुळे दरवर्षी आमच्या शेतीचे नूकसान होत आहे. सन २०१७ व २०२३-२४ मध्ये जमीनीचे अधिग्रहण करण्यात आले. परंतु वेकोलितर्फे मा. जिल्हाधिकारी यांच्या दालनामध्ये वेळावेळी झालेल्या बैठकांमध्ये फक्त आश्वासने देण्यात आली.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, मंजूर प्रकल्प अहवाल (पीआर) च्या आवश्यकतेनुसार जमीन संपादित केली जाते. पीआर तरतुदीच्या पलीकडे जमिनीचे संपादन शक्य नाही. डीजीएमएसच्या नियमांनुसार नियंत्रित ब्लास्टिंगचे पालन केले जात आहे. ध्वनी आणि कंपन अहवाल नियमितपणे अधिकाऱ्यांना सादर केला जात आहे.

५) श्री. योगराज भुसारी, ग्रामपंचायत सदस्य, तिरवंजा मोकासा, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१	तिरवंजा मोकासा गावाजवळ अधिभार ढिगारे जमीनीवर टाकण्यात सेत असून अधिभार ढिगाऱ्यांवर पाणी फवारणी केली जात नाही त्यामुळे पावसाळ्यात अधिभार ढिगाऱ्याचे संपूर्ण पाणी शेतात वाहून येते. यावर वेकोलि काय उपाययोजना करणार आहे याची माहिती देण्यात यावी. तसेच जोपर्यंत वेकोलि लेखी आश्वासन देत नाही तोपर्यंत त्यांनी रस्त्याचे काम करू नये, रस्त्याचे काम केल्यास पूर्ण गावातून विरोध करण्यात येईल व त्याची संपूर्ण जबाबदारी ही वेकोलिची राहणार.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, अधिभार ढिगाऱ्याच्या आजूबाजूला गारलँड ड्रेनची व्यवस्था करण्यात आली आहे आणि पावसाळ्यात लगतच्या भागात गाळ साचू नये म्हणून नाल्याची साफसफाई केली जाते. वेकोलि द्वारे ३०० मीटर लांबीचा काँक्रिट रस्त बांधण्यात आला असून तिरवंजा मोकासा गावात उर्वरित खराब झालेल्या रस्त्याची दुरूस्ती ३ महिन्यांत करण्यात येईल.

६) श्री. राजकुमार रायपुरे, पायली, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	माझी एक अडचण अशी आहे की आमचा चिंचोली ते पायली हा मुख्य रस्ता W.C.L च्या सीमेवर आहे. ओबी डंपिंग. या डम्पिंगला काही मर्यादा आहे का आणि डम्पिंग किती अंतरावर करावे आणि गेल्या वर्षी पावसाळ्यात हा रस्ता त्या ओबीने भरला होता. ओबीने जंगली झुडपे तयार केली आहेत आणि तिथे राहणारे प्राणी आमच्या गावात येतात. आणि आमच्या गावात पूर्ण धूळ होते. डब्ल्यूसीएल अधिकारी म्हणतात, ब्लास्टिंगची तीव्रता कमी झाली आहे, आमच्या घरी या आणि पहा संपूर्ण घराला तडे गेले आहेत. रस्त्यालगत किती झाडे लावली आहेत याचे उत्तर द्या.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, OB डंपपासून रस्ता ५० मीटरपेक्षा जास्त अंतरावर आहे. ओबी डंपच्या आजूबाजूला गार्लेड ड्रेन आहेत आणि पावसाळ्यात जवळच्या भागात गाळ साचू नये म्हणून नाल्यांची साफसफाई केली जाते. डीजीएमएसच्या नियमांनुसार नियंत्रित ब्लास्टिंगचे पालन केले जात आहे. ध्वनी आणि कंपन अहवाल नियमितपणे अधिकाऱ्यांना सादर केला जात आहे.

७) श्री. प्रशांत कोपुला, उपसरपंच, तिरवंजा मोकासा, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	रस्ते वाहतूक बंद केल्याने धूळ कमी झाली असली तरी सध्या पाणी शिंपडणे बंद झाले असून, ते सुरू करण्याची गरज आहे. स्थानिकांना रोजगाराच्या संधी दिल्या पाहिजेत. आमचा प्रकल्पाला विरोध नाही, प्रकल्प सकारात्मक आहे, पण काही छोट्या अडचणी सोडवायला हव्यात. गावात काही पाणी कनेक्शन	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, गावच्या रस्त्यावर पाणी शिंपडण्याचा नवीन ठेका सुरू करण्यात आला आहे. रस्त्यावर पाण्याची फवारणी सुरू ठेवली जाईल. सुमारे ४१८ प्रकल्पग्रस्तांना विस्तार प्रकल्पात नवीन रोजगार दिला जाणार आहे. तसेच, सध्याच्या HOE

	द्यावे.	करारामध्ये १५३ स्थानिक लोकांना रोजगार दिला आहे.

८) श्री. नथ्थु विश्वनाथ पिंपळकर, माजी. सरपंच, तिरवंजा मोकासा, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	तिरवंजा मोकासा गावच्या रस्त्यावरून कोळशाची वाहतूक केली जात होती परंतु पाईप कन्व्हेयर सुरू झाल्यानंतर WCL ने रस्ता वापरणे बंद केले आहे. धूळ उत्सर्जन रोखण्यासाठी रस्त्यावर पाण्याची फवारणी करणे आवश्यक आहे आणि उर्वरित शेतजमीन संपादित करणे आवश्यक आहे.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, गावच्या रस्त्यावर पाणी शिंपडण्याचा नवीन ठेका सुरू करण्यात आला आहे.

९) श्री. विठ्ठल गोहणे, भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	१६.७७ हेक्टर शेतजमीन संपादित केलेली नाही. ही जमीन सर्व बाजूंनी अडकली आहे.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, कोळसा उद्योगाच्या आवश्यकतेनुसार आणि केंद्र सरकारच्या परवानगीनेच भूसंपादन करता येते. सदर जमीन प्रकल्प आराखड्याच्या बाहेर आहे.

१०) श्री. बंडू पहाणपटे, चांदसुर्ला, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	२०१३ आणि २०१५ मध्ये १०-१२ शेतकऱ्यांच्या शेतात पूर आला होता, त्यांना नुकसान भरपाई मिळाली नाही. माननीय तहसीलदार यांनी २०२३ मध्ये जागेची पाहणी केली आहे.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, राज्य शासनाच्या निर्देशानुसार सर्व आवश्यक कार्यवाही. अनुसरण केले जाईल.

११) श्री. सागर काटकर, पायली, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	प्रकल्प आमच्यासाठी फायदेशीर आहे, आम्ही WCL ला सपोर्ट करू. आर्थिक भरपाई आणि रोजगार का दिला नाही आणि गावांचे पुनर्वसन रखडले आहे. आधी रोजगार द्यावा आणि पर्यावरणीय सुधारणा नंतर कराव्यात.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, भूसंपादन आणि नुकसान भरपाई यादी तयार करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. R&R ची प्रक्रिया सुरू आहे. भटाडी गावात आधारभूत सामाजिक-आर्थिक सर्वेक्षण पूर्णत्वास आले आहे आणि एकदा R&R स्थळ निश्चित झाल्यानंतर, पुढील कार्यपद्धती हाती घेतली जाईल.

१२) श्री. धीरज संजय खाडिलकर, भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	डब्ल्यूसीएलमुळे गावकऱ्यांच्या सामाजिक आर्थिक स्थितीत सुधारणा झाली आहे आणि मला उच्च शिक्षणाचा फायदाही झाला आहे. शिल्लक जमीन संपादित करावी. शेतजमिनीच्या मोबदल्याची रक्कम वाढवावी. R&R धोरणानुसार नोकऱ्या दिल्या पाहिजेत. पायली भटाडीचे पुनर्वसन झाले पाहिजे. या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी सहा महिन्यांतून किमान एकदा गावातील अधिकाऱ्यांसोबत बैठक घेतली जाऊ शकते आणि आम्ही प्रकल्पाला पाठिंबा देतो. उद्योगासाठी जमीन घेतली जाऊ शकते, परंतु समस्या सोडवल्यानंतरच	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, डब्ल्यूसीएल जवळच्या गावांच्या विकासासाठी योगदान देत राहील. प्रकल्पाच्या आवश्यकतेनुसार आणि प्रकल्प अहवालानुसारच भूसंपादन करता येते. सदर जमीन प्रकल्प आराखड्याच्या बाहेर आहे. CIL च्या R&R धोरणानुसार नोकऱ्या आणि भरपाई दिली जात आहे. R&R ची प्रक्रिया सुरू आहे.. भटाडी गावात आधारभूत सामाजिक-आर्थिक सर्वेक्षण पूर्णत्वास आले आहे आणि एकदा R&R साइट अंतिम झाल्यानंतर, पुढील कार्यपद्धती हाती घेतली जाईल.

१३) श्रीमती अर्चना साव, सरपंच, तिरवंजा मोकासा, ता. जि. चंद्रपूर:-

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	घरांना भेगा पडत आहेत. तिरवंजा मोकासा गावात आरओ वॉटर सिस्टीम बसवल्याचा WCL कडून चुकीचा दावा करण्यात आला आहे. ही खाण उघडल्यावर तिला तिरवंजा मोकासा खाण असे नाव द्यावे. घरपट्टी ग्रामपंचायतींना द्यावी. गावातील रस्त्यावर पाणी शिंपडावे.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, डीजीएमएसच्या मार्गदर्शक तत्त्वांनुसार नियंत्रित ब्लास्टिंगचा सराव केला जातो आणि त्याचे रेकॉर्ड काळजीपूर्वक निरीक्षण केले जाते आणि राखले जाते. तिरवंजा मोकासा गावात आम्ही आरओ मशीन दिल्याचे डब्ल्यूसीएल प्रशासनाने कधीच सांगितले नाही. चकतिरवंजा (कवठी) गावात आरओ मशिन बसवण्यात आले असून नावातील समानतेमुळे गोंधळ निर्माण झाला आहे. पुढे, तिरवंजा मोकासा गावात RO प्लांट बसवण्याचा प्रस्ताव CSR उपक्रम FY २०२४-२५ अंतर्गत समाविष्ट करण्यात आला आहे. प्रस्तावित विस्तारित प्रकल्प सध्याच्या भटडी ओसी खाणीच्या विस्तारासाठी आहे. पुढे, भटाडी-पायली गावाची अतिरिक्त जमीन समाविष्ट आहे. सध्याच्या खाणीच्या नावात बदल करण्याचा कोणताही प्रस्ताव नाही. ग्रामपंचायतींना कर भरण्याचे प्रकरण न्यायप्रविष्ट आहे. न्यायालयाच्या आदेशानुसार पुढील कार्यवाही होईल. गावच्या रस्त्यावर पाणी शिंपडण्याचा नवीन ठेका सुरू करण्यात आला आहे.

१४) **श्री. वृषभ दुपारे, छोटा नागपूर, ता. जि. चंद्रपूर:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	वास्तविक, कोळशाची वाहतूक WCL द्वारे नाही तर CTPS द्वारे केली जाते आणि म्हणूनच आम्ही प्रदूषण नियंत्रण मंडळाला पत्र देऊन CTPS ला प्रदूषणाबाबत आवश्यक ती कार्यवाही करण्यास सांगितली होती परंतु त्याची दखल घेतली गेली नाही आणि ते पत्र WCL ला पाठवण्यात आले. याबाबत खुलासा करावा. हा एक मोठा प्रकल्प आहे आणि हा १००० कोटींचा प्रकल्प आहे, त्यामुळे या प्रकल्पातून शेती गमावलेल्या लोकांची आर्थिक स्थिती सुधारली आहे, परंतु दैनंदिन रोजगारासाठी त्या शेतीवर अवलंबून असलेल्यांची आर्थिक उन्नती कशी होणार? WCL मध्ये, स्थानिक बाधित लोकांना ५ ते १० लाख रुपयांच्या निविदा द्याव्यात. जेणेकरून स्थानिक ग्रामस्थांची आर्थिक उन्नती होऊ शकेल. दुसरा मुद्दा असा आहे की तुम्ही एवढ्या मोठ्या प्रमाणात झाडे तोडणार आहात आणि त्याशिवाय तुम्ही झाडे कुठे लावणार आहात आणि त्यांची काळजी कशी घेणार आहात, स्थानिक लोकांना रोजगार द्यायला हवा.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, सीएसटीपीएसला कोळशाची वाहतूक सीएसटीपीएस चंद्रपूरकडून करण्यात आली. माननीय जिल्हाधिकाऱ्यांनी सीएसटीपीएस आणि डब्ल्यूसीएलला या प्रकरणात लक्ष घालण्याचे निर्देश दिले होते. त्यानंतर WCL द्वारे ३०० मीटर लांबीचा कॉंक्रीट रस्ता बांधण्यात आला आणि तिरवंजा मोकासा गावात उर्वरित खराब झालेल्या रस्त्यांची दुरुस्ती ३ महिन्यांत केली जाईल. डब्ल्यूसीएलने प्रकल्पग्रस्तांना नोकऱ्या आणि भरपाई दिली आहे आणि गावकऱ्यांच्या सल्लामसलतीने पुनर्वसनही केले आहे. तसेच सुमारे ४१८ नं. विस्तार प्रकल्पात नवीन रोजगार दिला जाणार आहे. तसेच, सध्याच्या HOE करारामध्ये १५३ नं. स्थानिक लोकांना रोजगार दिला आहे. प्रकल्पाच्या विस्तारामुळे अप्रत्यक्ष रोजगाराचे इतर अनेक मार्ग देखील समोर येतील. कोल इंडिया टेंडर पोर्टलद्वारे किंवा जीईएम पोर्टलद्वारे निविदा मागविल्या जातात. सर्व एजन्सी निविदा प्रक्रियेत सहभागी होण्यास स्वतंत्र आहेत. आधीच अनेक स्थानिक कंत्राटदार निविदा प्रक्रियेत सहभागी झाले आहेत. डीएफओ, वन विभाग, चंद्रपूर यांच्या सूचनेनुसार आणि महाराष्ट्र वृक्षतोड अधिनियम, २०२१ नुसार आवश्यक कार्यवाही केली जाईल.

१५) **श्री. सुभाष गौरकर, गाव भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	सध्या, २०१२ च्या R&R धोरणानुसार भरपाई आणि नोकऱ्या दिल्या जातात. भरपाईचे दर २०१२ वर आधारित आहेत आणि ते बाजार दरांनुसार वाढले पाहिजेत. तसेच पुनर्वसन तातडीने करून पुनर्वसनासाठी जमीन निश्चित करण्यात यावी. नळपाणी योजनेच्या खर्चासाठी वार्षिक रु.५.०० लाख योगदान दिल्याबद्दल आम्ही WCL चे आभारी	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, नुकसानभरपाईचे दर महाराष्ट्र राज्य सरकारद्वारे काढले जातात. MSGR, २०१२ vides. दरांमध्ये कोणतीही सुधारणा नसल्याने, WCL विद्यमान नियमांनुसार आर्थिक भरपाई देत आहे. भूसंपादन आणि नुकसान भरपाई यादी तयार करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे. भटाडी गावात आधारभूत

	आहोत.	सामाजिक आर्थिक सर्वेक्षणाची प्रक्रिया सुरू आहे. पुनर्वसनासाठी आवश्यक असलेल्या प्रकल्प प्रभावित लोकांची संख्या मोजल्यानंतर, प्रकल्प प्रभावित लोकांशी सल्लामसलत करून R&R साइट निश्चित केली जाईल. R&R प्रक्रिया पूर्ण होईपर्यंत WCL गावाला पाठिंबा देत राहील.

१६) **श्री. शंकर खत्री, पायली भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	तिरवंजा गावातील तलावातील पाण्याच्या स्थितीबाबत ग्रामस्थ आणि WCL यांच्यात मतभेद आहेत. याकडे लक्ष दिले पाहिजे. खाण आराखड्यात सोडलेली उर्वरित जमीन संपादित करावी. भटाडीला जोडणाऱ्या इरई नदीवरील पुलाचे काम इतक्या वर्षात का पूर्ण झाले नाही, याचे स्पष्टीकरण द्यावे. संपादनात मोकळी झालेल्या जमिनीची भरपाई द्यावी.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, सध्या तलावात पुरेसा पाणीसाठा असून गावकरी दैनंदिन गरजेसाठी पाण्याचा वापर करत आहेत. उन्हाळ्यात, खाणीतील पाण्याची पातळी कमी असते; या दरम्यान खाणीतील पाण्याचे पंपिंग तलावात सोडण्यासाठी पुरेसे नाही. पाण्याची पातळी वाढताच तलावात पाणी सोडले जाईल. प्रकल्पासाठी लागणारी जमिनीची गरज लक्षात घेऊन संपादन प्रस्तावित करण्यात आले आहे. कोळसा उद्योगाच्या आवश्यकतेनुसार आणि मंजूर प्रकल्प अहवालानुसारच भूसंपादन करता येते. सदर पुलाचे बांधकाम WCL मार्फत केले जात नसून ते सार्वजनिक बांधकाम विभाग/राज्य शासनाकडून केले जात आहे. भूसंपादन आणि नुकसान भरपाई यादी तयार करण्याची प्रक्रिया सुरू आहे.

१७) **श्री. संजय सीताराम खाडिलकर, भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	नोकरी देताना डब्ल्यूसीएलकडून कुटुंबातील सदस्यांच्या संमतीपत्राची मागणी केली जात आहे. असे का विचारले जात आहे? त्यामुळे अनेकदा कुटुंबातील अंतर्गत समस्या उद्भवतात.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, भूसंपादन कायदा २०१३ च्या कलम १०८ अन्वये ही अनिवार्य आवश्यकता आहे. पुढे, संमती पत्र प्राप्त केल्याने नंतरच्या टप्प्यावर रोजगार मंजूर करताना कायदेशीर विवाद टाळण्यास मदत होते.

१८) **श्री. किसन उपरे, सरपंच, पायली भटाडी, ता. जि. चंद्रपूरः-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	नळपाणी योजनेच्या खर्चासाठी डब्ल्यूसीएलने वार्षिक रु. ५.०० लाखांचे योगदान दिल्याबद्दल आम्ही कृतज्ञ आहोत. उर्वरित १६.७७ हेक्टर जमीन WCL किंवा MSEB ने संपादित करावी.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, WCL जवळच्या गावांच्या विकासासाठी योगदान देत राहील. कोळसा उद्योगाच्या आवश्यकतेनुसार आणि केंद्र सरकारच्या परवानगीनेच भूसंपादन करता येते. सदर जमीन प्रकल्प आराखड्याच्या बाहेर आहे.

१९) **श्री. शंकर भोगेकर, चक तिरवंजा (कवठी), ता. जि. चंद्रपूरः-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	पावसाळ्यात शेतात पाणी शिरते. नाली खोलीकरण करावे. तिरवंजा मोकासा रस्त्याची दुरुस्ती करावी. चक तिरवंजा (कवठी) गावाला कमी CSR निधी मिळतो.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, ओबी डंपच्या आजूबाजूला गार्लंड ड्रेनची व्यवस्था करण्यात आली आहे आणि पावसाळ्यात लगतच्या भागात गाळ साचू नये म्हणून नाल्याची साफसफाई केली जाते. सीएसटीपीएसला कोळशाची वाहतूक सीएसटीपीएस चंद्रपूरकडून करण्यात आली. माननीय जिल्हाधिकाऱ्यांनी सीएसटीपीएस आणि डब्ल्यूसीएलला या प्रकरणात लक्ष घालण्याचे निर्देश दिले होते. त्यानंतर WCL द्वारे ३०० मीटर लांबीचा कॉंक्रीट रस्ता बांधण्यात आला आणि तिरवंजा मोकासा गावात उर्वरित खराब झालेल्या रस्त्यांची दुरुस्ती ३ महिन्यांत केली जाईल. ग्रामपंचायतींकडून प्राप्त झालेल्या आवश्यकतेनुसार आणि आमदार/खासदारांसारख्या प्रतिनिधींकडून आणि राज्य सरकारच्या सूचनांनुसार CSR निधीचे वाटप विविध गावांमध्ये केले जाते. जास्तीत जास्त गावांना सीएसआर निधी दिला जावा यासाठी प्रयत्न केले जातात. गेल्या काही वर्षांत कवठी गावाला आरओ प्लांट देण्यात आला आहे तसेच आमच्या सीएसआर फंडातून गावाला कॉंक्रीटचा रस्ताही बांधुन देण्यात आला आहे.

२०) **श्री.बालकृष्ण पानघाटे, चक तीरवंजा, ता. जि. चंद्रपूर:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	डम्पिंग जवळील शेतीचे नुकसान होत आहे. शेतात जाण्यासाठी रस्ता नाही.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, सदर शेतजमीन WCL ने आधीच अधिग्रहित केलेली आहे.

२१) **श्री. प्रमोद खिरवटकर, भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	जवळच्या ढिगाऱ्यांमुळे पिकाचे नुकसान होत आहे. शेतापर्यंत जाण्यासाठी रस्ता नाही.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, WCL द्वारे अधिग्रहित केलेल्या जमिनीवर डंपिंग करण्यात आले आहे आणि धुतलेली ओबी माती कृषी क्षेत्रात प्रवेश करू नये यासाठी विविध हार नाले प्रदान करण्यात आले आहेत. सदर शेतजमीन WCL द्वारे आधीच अधिग्रहित करण्यात आली असून नुकसान भरपाई वितरणाचे काम प्रगतीपथावर आहे.

२२) **श्री. सुनंदा रेड्डी, पर्यावरणवादी, हैदराबाद:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	पर्यावरण प्रदूषण रोखण्यासाठी WCL ने केलेल्या प्रयत्नांचे कौतुक. खाणकाम महत्वाचे आहे, स्वच्छ पर्यावरण महत्वाचे आहे. आरोग्य सर्वेक्षण करावे. वॉटर हार्वेस्टिंग सुरू केले पाहिजे.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, सूचनांची नोंद घेण्यात आली आहे.

२३) **श्री. सुभाष गौरकार, भटाडी, ता. जि. चंद्रपूर:-**

अ. क्र.	आक्षेप/सूचना/प्रश्न	चर्चेला अनुसरुन प्रकल्पधारकांनी दिलेली उत्तरे/आश्वासने
१)	WCL खाण रॉयल्टीच्या रूपात करोडो रुपये देत आहे. यापैकी 5% रॉयल्टी प्रकल्पाच्या जवळपासच्या गावांना देण्यात यावी.	प्रकल्प प्रवर्तकांनी सांगितले की, मा. चेअरपर्सन यांना लेखी निवेदन प्राप्त झाले. या प्रकरणात प्रकल्प प्रवर्तकाला कोणतेही अधिकार क्षेत्र नाही.

नेटवर्क समस्यांमुळे, व्यक्तीचा आवाज ऐकू येत नव्हता. माननीय अध्यक्षांनी त्यांना ईमेलद्वारे निवेदन पाठविण्याचा सल्ला दिला.

अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी उपस्थितांना प्रस्तावित प्रकल्पाविषयी काही सूचना, आक्षेप असल्यास त्या उपस्थित करण्याची विनंती केली.

उपस्थितांकडून कोणताच प्रतिसाद नव्हता. ऑनलाईन वर सुद्धा कुणीही नागरीक उपस्थित नव्हते.

बैठकीचा समारोप करताना अध्यक्ष, पर्यावरणविषयक जाहिर जनसुनावणी समिती यांनी उपस्थितांनी प्रस्तावित प्रकल्पाविषयी सूचना, आक्षेप नोंदविल्याबद्दल स्थानिकांचे व त्याचप्रमाणे सर्वांचे आभार मानले व जनसुनावणी संपन्न झाल्याचे घोषित केले.

मा. अध्यक्षांचे आभार मानून जनसुनावणी ही संस्थगित करण्यात आली.

प्राप्त झालेले ०७ सूचना, आक्षेप सोबत जोडलेले आहेत.

(उमाशंकर भादुले) समन्वयक, पर्यावरण विषयक जाहीर जनसुनावणी समिती तथा उप-प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, चंद्रपूर	**(तानाजी यादव)** सदस्य, पर्यावरण विषयक जाहीर जनसुनावणी समिती तथा प्रादेशिक अधिकारी, म.प्र.नि. मंडळ, चंद्रपूर	**(संजय पवार)** अध्यक्ष, पर्यावरण विषयक जाहीर जनसुनावणी समिती तथा अतिरिक्त जिल्हादंडाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, चंद्रपूर